

НАМ

Национална асоциация на медиаторите

Изх.№ИВ-14-300323

ДО

КРУМ ЗАРКОВ

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

Относно: Становище на Националната асоциация на медиаторите (НАМ) по промените в Закона за медиацията и Гражданския процесуален кодекс във връзка с процеса на подготвяне на законови промени в областта на медиацията от страна на Министерство на правосъдието.

УВАЖАЕМИ Г-Н ЗАРКОВ,

На 21 март 2023 г. се проведе Общо събрание на Националната асоциация на медиаторите. Обсъдихме приетите промени на Закона за медиацията и Гражданския процесуален кодекс. Коментира се по какъв начин да защитим интересите на нашите членове и на идеята медиацията в България да се развива по благоприятен за всички заинтересовани страни начин. Решихме, че пътищата за действие са два – комуникация с МП за допълнителни законови промени и/ или поддржане на позиция за противоконституционност на част от изменените текстове на Закона за медиацията и Гражданския процесуален кодекс (ГПК), публикувани в извънреден брой 11 от 02.02.2023 г. на Държавен вестник. Обединихме се около решението първо да потърсим подкрепата на Министерство на правосъдието и да обосновем пред Вас значимостта на исканите от медиаторите промени.

Националната асоциация на медиаторите (НАМ) като неправителствена организация в обществена полза, която обединява организации на медиатори и медиатори като физически лица, работи за формирането на единна политика за благоприятно развитие на медиацията в България. Напомняме, че инвестирането в процедурата по медиация е насочено към една ценностна промяна – това е инвестиция в развитието на култура за диалог и търсене на разбирателство, в решаване на проблеми чрез разговор и задоволяване на нуждите и интересите на всички страни по спора. Затова НАМ има интерес от развитието на процедурата по медиацията като алтернативен на съдебната система способ за разрешаване на спорове, който е приложим и при висящи съдебни спорове. Считаме, че приемането на задължителна медиация по определен кръг висящи съдебни спорове е важно крачка в посока към по-голяма видимост на процедурата по медиация и за това по същество от НАМ го подкрепяме.

Същевременно сме на мнение, че се нарушава на баланса между Министерство на правосъдието като институция с водеща роля по отношение политиките в областта на медиацията и Висшия съдебен съвет. Приетите промени свързани с това **в съдебните центрове да работят само медиатори, които са юристи; да се препраща само към съдебни центрове, а не към акредитирани от съда медиатори и непризнаването на**

гр. София 1000, ул. "Пиротска" № 7
Тел: 0894488623, email: info@nam-bg.org
Сайт: www.nam-bg.org

удостоверения за проведена медиация преди съдебния процес от страна на съда нанасят на медиацията като общественонеобходима дейност силна увреда, която може да наруши пълноценното и развитие в Република България. Считаме че така приетите промени в ЗМ и ГПК противоречат на целения от ДИРЕКТИВА 2008/52/ЕО (21 май 2008 г.) резултат. В Преамбюла ѝ изрично е посочено: „(5) Целта е да се осигури по-добър достъп до правосъдие като част от политиката на Европейския съюз за създаване на пространство на свобода, сигурност и правосъдие следва да включва достъп както до съдебни, така и до извънсъдебни способности за разрешаване на спорове. **Настоящата директива следва да допринася за правилното функциониране на вътрешния пазар, по-специално по отношение на предлагането на услуги по медиация.**“

Ето защо предлагаме на Вашето внимание нашите предложения за насоки, в които да се подготвят нови законодателни промени.

1. Редно е да има акредитирани медиатори и медиаторски центрове, (извън съдебните) които да могат също да работят със случаи по висящи съдебни дела, както е в Италия и Унгария. Мотивите на представителите от работната група, която е структурирана към ВСС е, че те работят само за медиация, която ще се провежда в съдебен център, а останалото е задача на МП. Ето защо се надяваме да бъде създадена равностойна регулация на медиацията, независимо дали се провежда преди или по време на съдебния процес.

2. Да се признават от съда удостоверения за проведена медиация преди започване на съдебния процес. Несъстоятелно е мнението, че ще има фалшиви удостоверения, след като за медиация преди съдебното дело се плаща. Кой ще даде 100 -200 лв. за фалшиво удостоверение, след като може да влезе безплатно на информационна среща. Дори нещо повече, може да прати адвоката си на такава, без това да му струва нищо.

3. Категорично сме против медиаторите в медиация по време на съдебен процес да са само юристи. Това противоречи на ЗМ и на реалните статистически данни в ЦСМ към СРС и СГС, където медиаторите са 50/50 юристи и неюристи. Няма някаква видима разлика в професионализма им като медиатори, нито в резултатите от работата им.

Конкретните ни предложения са:

1. В Закона за медиацията

- в Глава първа, чл.4 се правят следните изменения и допълнения. Досегашният текст е включен в ал. 1 и се уточнява, че сдруженията на медиаторите стават в Центрове по медиация, т.е. добавя се „в Центрове по медиация“. Така се въвежда понятието „Център по медиация“ в закона. Освен това се добавя ал. 2, която определя ръководната функция на МП да акредитира центрове по медиация:

Организация на медиацията

Чл. 4. (1) Медиацията се осъществява от физически лица. Тези лица могат да се сдружават с цел осъществяване на дейността **в Центрове по медиация**. Лица, осъществяващи функции по правораздаване в системата на съдебната власт, не могат да извършват дейност по медиация.

(2) *Центровете по медиация следва да бъдат акредитирани към Министерството на правосъдието, като редът и условията за акредитирането, дейността, отчитането и контрола над тези центрове се определят в Наредбата по чл. 8, ал. 4.*

- **в Глава шеста, чл.19** се правят следните изменения и допълнения. Към новоприетия чл. 19 се добавя текста: *„или в избран от страните извънсъдебен център за медиация, акредитиран от Министерство на правосъдието“.*

Чл. 19. (1) В случаите и при условията, предвидени в закон, когато съдът задължи страните по висящо съдебно дело да участват в процедура по медиация, тя се осъществява в съдебни центрове по медиация към съответните съдилища *или в избран от страните извънсъдебен център по медиация, акредитиран от Министерство на правосъдието.*

- **в Глава шеста, чл.20** се правят следните изменения. Към новоприетия чл. 20 се променя текста: *Медиатор към съдебен център по медиация може да бъде лице с юридическо образование.* Вместо юридическо образование се изисква висше образование.

Чл. 20. (1) Медиатор към съдебен център по медиация може да бъде лице с *висше образование*, което отговаря на изискванията на чл. 8, ал. 1 и е преминало допълнителен подбор и специализирано обучение по ред, определен в наредбата по чл. 25.

2. **В ГПК** в Глава първа, чл.140а изменение и допълнение: към ал.(4) **като т. 7 се добавя текстът** – *„Страните по делото представят удостоверение от акредитиран център по медиация за проведена или прекратена до датата на подаване на исковата молба процедура по медиация по предмета на иска.“* Този текст дава равнопоставеност на всички центрове по медиация, които бъдат акредитирани и могат да удостоверяват пред съда проведена медиация:

Чл. 140а.

(4) В случаите по ал. 1 и ал. 2 съдът не задължава страните да участват в процедура по медиация, когато:

1. процедурата по медиация е изключена за съответния вид спор със закон;
2. първото съобщение по делото не е връчено на ответника лично или чрез друго лице в предвидените от закона случаи освен ако ответникът бъде открит по-късно в хода на производството;
3. ответникът признае иска;
4. страна по делото е държавата или държавно учреждение;
5. страна по делото е потребител, с изключение на исковете за вземания, произтичащи от договор за банков кредит или свързани с него правоотношения, както и от договор за имуществено застраховане;
6. по делото са представени убедителни доказателства за извършено насилие над страна по делото от насрещната страна, за наличие на риск за живота или здравето на детето, или за неговия най-добър интерес.

7. Страните по делото представят удостоверение от акредитиран център по медиация за проведена или прекратена до датата на подаване на исковата молба процедура по медиация по предмета на иска.

Едновременно с това бихме желали да изтъкнем следните допълнителни съображения:

Като участници в работната група към МП за подготвяне на законови промени в областта на медиацията, разбрахме, че ще се регламентира създаване на Камара на медиаторите.

Организирането на толкова голяма и важна институция като Камарата на медиаторите ще изисква сериозно финансиране, което медиаторите нямаме. От разговорите по време на работните срещи стана ясно, че и МП няма никакъв свободен финансов ресурс и затова не може да поеме по-голяма отговорност за регулиране и контролиране на медиаторската дейност в национален план.

Националната асоциация на медиаторите /НАМ/ е сдружение, регистрирано в обществена полза по Закона за юридическите лица с нестопанска цел. Асоциацията е учредена през 2005 г. със седалище гр. София, под патронажа на Министерството на правосъдието, с идеята по-късно да прерасне в Камара на медиаторите.

Главната цел на НАМ е да бъде организация, която координира и формира политики за развитие на медиацията в страната, като обединява всички съществуващи центрове за медиация и други структури, осъществяващи тази дейност. Предмет на дейността ѝ е утвърждаване и развитие на медиацията като ефективен алтернативен способ за разрешаване на спорове и конфликти. В момента тя обединява десет медиаторски организации и индивидуални членове. Организацията е стабилна и има проектен опит. Бихме искали в партньорство с Министерство на правосъдието да кандидатстваме за европейско финансиране за Развиване на Националната асоциация на медиаторите в Камара на медиаторите, която има лицензионни и контролиращи функции за практикуване на медиаторска дейност. Нямаме подготвено проектно предложение. Искаме да разберем как приемате тази идея и възможно ли е да я осъществим заедно.

Бих искала да допълня, че активната подкрепа на Министерство на правосъдието от самото начало на развитието на идеята за създаване на НАМ беше обективизирана в нейния Устав чрез включване на представител на МП по право в УС на асоциацията – чл. 17, ал. 3.

Към настоящия момент в УС на НАМ е вписана г-жа Цветанка Дишлийска, която не участва реално, защото няма делегирани права от страна на сегашния управленски екип на Министерство на правосъдието.

Останалите членове на УС на НАМ са:

Милена Гунчева -Председател на УС

Биляна Гяурова-Вегертседер – Зам. Председател на УС

НАМ Национална асоциация на медиаторите

Даниела Коларова

Проф. Добринка Чанкова

Керачка Михаел

Елиза Николова

Моля да делегирате права на представител на Министерство на правосъдието да участва в Управителния съвет на Националната асоциация на медиаторите.

В заключение искам да кажа, че фаворизирането на съдебните центрове по медиация поставя в неравностойно положение индивидуалните медиатори и останалите медиаторски центрове. Като цяло, засяга се и основният принцип за равнопоставеност в процеса на медиацията и автономност на медиацията. Ето защо е важно общото регламентиране на следните въпроси: за устройство на медиаторски център; подбора на медиаторите към тях; обучението на медиаторите, като се създаде база да могат да се изравнят възможностите на медиаторите от извънсъдебните центрове на тези от съдебните центрове, възможности за усъвършенстване квалификацията на медиаторите, създаването на регистър на центровете за медиация, регламентиране на условията за акредитация, издаване на удостоверения за проведена медиация, признати от съда като валидно доказателство за проведена медиация, регламентиране на изискванията за спазване на етичните правила и висок професионализъм, контрол на дейността на центровете за медиация и създаване на контролен орган. Трябва да се отчете фактът, че във връзка с огромния обем дела, които от 2024 година ще се препращат към задължителна медиация, твърде вероятно е много от медиаторите да работят едновременно в съдебен и в извънсъдебен център по медиация. До сега в съдебните центрове работят медиатори доброволци. Болшинството от тях едва ли ще са склонни да напуснат работните места, които имат, за да работят само в център по медиация към съда, като това ще наруши принципа за независимост на медиатора. Става въпрос за мащабен процес, който е добре да се движи хармонично.

30.03. 2023 г.
Гр. София

С уважение

Милена Гичева

Председател на УС

НАМ

